

Панченко О.А.

ДЗ «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр
Міністерства охорони здоров'я України»

Кабанцева А.В.

Донецький національний медичний університет Міністерства охорони здоров'я України

ЛЮДСЬКА ПСИХІКА В ІНФОРМАЦІЙНІЙ НЕБЕЗПЕЦІ

На сучасному етапі розвитку суспільства встановлено той факт, що одним із найважливіших умов оптимального розвитку особистості і її життєдіяльності є безперервний інформаційний зв'язок із навколишнім світом. В епоху цифрового суспільства дедалі актуальнішим стає питання про вплив інформаційного фактора на психіку людини, яка має актуальну потребу щодо володіння інформацією в умовах державної конкуренції. Кожен намагається бути адаптивним у цьому інформаційному просторі, знайти інформацію, опрацювати її та застосувати, але великий інформаційний потік здійснює негативний тиск на психоемоційний стан особистості.

Інформаційна епоха виступає принципово новим етапом розвитку цивілізації, що характеризується новими якісними особливостями, порівняно з попередніми періодами історії людства, і, найголовніше, у наш час набувають ключового значення інформація та знання.

Отримана інформація, ставши вмістом пам'яті, трансформується в уявлення, судження, думки, поняття, знання, вміння і навички. Вплив здійснюється на всі компоненти психіки, світогляд особистості і, як наслідок, на моделі поведінки.

У статті розкривається актуалізація проблеми інформаційно-психологічної безпеки особистості, наведено теоретичні основи психологічних механізмів інформаційного впливу в державі. Розглянуто зовнішні та внутрішні фактори інформаційної небезпеки для особистості, суспільства, держави. Запропонована структурно-функціональна модель інформаційно-психологічної безпеки особистості, яка показує динаміку роботи системи, починаючи від джерел інформаційних ризиків і закінчуючи задіянням психічних ресурсів особистості.

Підкреслено, що підвищенню інформаційно-психологічної безпеки особистості сприяють заходи на рівні держави, контроль над інформаційними потоками, організація навчання населення конструктивним способом взаємодії із зовнішнім інформаційним середовищем, а також зменшення інформаційних загроз на зовнішньому рівні.

Ключові слова: цифрова епоха, інформаційне суспільство, інформаційна безпека, інформаційне середовище.

Постановка проблеми. Проблема становлення інформаційного суспільства була і залишається об'єктом державної уваги і сучасних вчених. Передусім дослідження інформаційно-психологічних процесів у рамках становлення цифрового суспільства є актуальним науковим напрямом у державотворенні.

Формування людської психіки, особистості починається з моменту народження. Думки, погляди, переконання, смаки, звички і навіть помилки та хиби належать не тільки окремій людині, а й суспільству. Звички, спосіб життя формуються завдяки наслідуванню або запозичаються готовими у вигляді певних суспільних настанов, культуральних традицій. Сучасні засоби масової інформації – основне джерело формування особистості.

Нині особистість живе і функціонує в інформаційному світі. Цей світ складається з безмежної кількості інформаційних потоків, які кожен секунду впливають на людину. Всебічний вплив інформації є позитивним явищем дійсності, але поряд із цим воно стає і базою розвитку інформаційного стресу, тому що інформації може бути занадто багато. Остання може мати непередбачуваний характер, вимагати від особистості швидких дій, швидкого психічного реагування та адаптації до нових умов. Інформаційний стрес викликає стан психічної напруги, тривоги, страху та інші психофізіологічні порушення. Особливо це стосується інформації, яка за своєю сутністю не відповідає моральним нормам, є маніпулятивною та робить особистість залежною від інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком комп'ютерних технологій, глобальним збільшенням інформаційних потоків, посиленням загрози впливу на свідомі і несвідомі компоненти психіки особистості на тлі низького рівня інформаційної культури населення (Г.В. Грачов, І.К. Мельник, В.І. Ілюхін, В.М. Лопатин, Г.В. Ємельянов та ін.).

Як доведено в багатьох дослідженнях, людина та її повсякденне життя дедалі більше залежать від масової комунікації, яка створює для неї свого роду «іншу реальність», «суб'єктивну реальність», вплив якої не менш значущий, ніж вплив об'єктивної реальності. Важливим питанням залишається захист від негативного та інтенсивного інформаційного впливу.

С.А. Зелінський виділяє певні способи протистояння негативному впливу інформаційних потоків. Г.В. Грачов пропонує певний алгоритм протидії негативному інформаційному впливу, який включає в себе орієнтацію в ситуації, оцінку можливості впливу, визначення ознак психологічного впливу або примусу, організації захисної поведінки.

Наукові результати діяльності вчених показують, що в умовах тривалого інформаційного впливу, що перевищує допустиму для конкретної людини межу, розвивається інформаційне перенавантаження, що може призвести до стомлення нервових центрів, позамежного гальмування нервової системи, ортодоксальних реакцій на подразники. У цьому випадку спостерігається послаблення опірності організму, порушення нормальних фізіологічних функцій, зниження працездатності, виникнення почуття безпорадності та сугестивності [5, 7].

Нині є проблема складності контролю за динамічністю та розширенням інформаційного середовища. Неконтрольований інформаційний потік створює не тільки загрозу для розвитку особистості, а й дефіцит живого спілкування, що може призвести до втрати соціальної взаємодії людей. Вплив інформації на свідомість призводить до зміни образу світу людей та перепрограмування їх свідомості. Такі явища створюють проблеми всередині держави, падіння національних цінностей, втрату традицій етносу та національної ідеї.

Постановка завдання. Головною метою цієї роботи є виявлення негативних проявів впливу сучасного інформаційного простору на людську психіку та розробка комплексу заходів щодо забезпечення інформаційно-психологічної безпеки особистості та соціуму в державі.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Нині людська психіка витримує значні інформаційні й емоційні навантаження. Причиною загострення масового деструктивного впливу на психіку є несформованість механізмів соціально-психологічної регуляції в умовах цифрового суспільства.

Сучасне інформаційне суспільство – це суспільство, в якому головними пріоритетами є інформація та знання. Проте очевидно, що воно несе й руйнівні загрози для особистості, тому що посилює процеси руйнації локальних культур та провокує загрози і для держави. Культура інформаційного суспільства побудована на прогресі інформаційних технологій і втілена у віртуальних мережах, націлених на створення нового мультикультурального суспільства [6; 13].

Проблема інформаційної безпеки суспільства й особистості та їх захист від негативної інформації має в основі питання інформаційної стійкості і самоорганізації людини. Підхід, згідно з яким особистість являє собою самоорганізовану систему, що має в основі єдність стійкості і мінливості, дає змогу більш адекватно осмислювати актуальні проблеми її становлення й розвитку в інформаційному контексті. Загальним джерелом зовнішніх загроз інформаційно-психологічної безпеки особистості є та частина інформаційного середовища, яка з різних причин неадекватно відображає навколишній світ. Тобто інформація, яка вводить людей в оману, у світ ілюзій, не дає змоги адекватно сприймати світ, державу, суспільство і самого себе в цій взаємодії [1; 2]. Апорія інформаційного потоку полягає в некритичному сприйнятті особистістю смислового підґрунтя інформації.

Отже, інформаційне середовище виступає тим засобом, за допомогою якого суспільство транслює людині норми, цінності, установки та стереотипи поведінки. Адекватність, повнота інформаційних впливів на свідомість забезпечує образ реальності, когнітивну модель світу та ситуації, поняття себе та своїх можливостей.

Масштабність та потужність впливу інформаційного середовища на психіку людей, їх особистість у сучасних умовах актуалізували проблему інформаційно-психологічної безпеки. Остання розуміється як стійкий стан захисту особистості від негативних інформаційних впливів, які можуть змінювати психічні стани та психологічні властивості людини, модифікувати її поведінку, а також властивість особистості зберігати свої системоформувальні якості та основні психологічні характеристики щодо цих впливів.

Негативним інформаційно-психологічним впливом називають вплив інформації на психіку та свідомість людини, яка призводить до неадекватного відображення оточуючої дійсності і, як наслідок, зміни поведінки.

Для особистості може мати інформаційно-психологічну загрозу діяльність різних угруповань та об'єднань людей, суспільно-політичних об'єднань громадян, суспільно-політичних рухів, націоналістичних та релігійних організацій, фінансово-економічних та комерційних структур, а також осіб, які використовують приховане програмування через джерела інформування. Таким чином, інформаційно-психологічним фактором ризику є інформація, що справляє психотравмуючий, дестабілізаційний вплив на психіку людини.

Інформаційна загроза – реальна небезпека інформаційного впливу на соціальний суб'єкт із метою зміни його потреб, інтересів і орієнтації відповідно до намірів суб'єкта інформації.

Інформаційна взаємодія в сучасному світі здійснюється на різних рівнях: державному, громадському, груповому, особистісному. При цьому реципієнтом впливу завжди є особистість.

Під негативною інформацією варто розуміти контент у будь-якій формі (текстовий, аудіо, візуальний, електронний, графічний), що завдає

шкоди фізичному, психічному здоров'ю особистості, а так само перешкоджає духовному і моральному розвитку. Наслідками безконтрольності за зовнішніми інформаційними факторами є стан загрози для розвитку особистості, загострення почуття самотності, дефіцит живого спілкування, почуття незадоволеності, нерозуміння ролей у сім'ї, суспільстві, державі, що виступають предикторами стресових станів, прогресування різноманітної патології.

Вивчення стресових факторів, постстресових розладів, реабілітаційних заходів є важливим елементом у розробці стратегії інформаційно-психологічної безпеки, яка виокремлена нами із загальної сфери інформаційної та психологічної безпеки як самостійний напрям (рис. 1).

Інформаційно-психологічна безпека (ІПБ) особистості у вузькому трактуванні – це захищеність її життєво важливих інтересів в інформаційній сфері, а також усвідомлення нею негативних інформаційно-психологічних впливів і освоєння механізмів протидії [4; 14; 16]. Як видно з рис. 1, наше визначення охоплює ширший спектр суспільних відносин.

Відомо, що інформаційні стресори індивідуального або загального характеру впливають на виникнення психоемоційного перенапруження,

Рис. 1. Інформаційно-психологічна безпека людини

розвиток стресу та його наслідків у вигляді захворювань серцево-судинної, травної, імунної систем організму, онкологічних хвороб, а також на виникнення психічних захворювань, дисфункцій поведінкового характеру, таких як тривожні стани, депресія, психосоматичні порушення, підвищення рівня травматизму і кількості самогубств, що стають обтяжливими факторами для держави і додатковим навантаженням соціального захисту населення.

Сприйняття людиною будь-якої інформації ніколи не буває чисто пасивним і споглядальним актом. Будь-який акт пізнання людиною навколишнього можливі лише завдяки складній психічній діяльності, що сприяє злиттю нової інформації з уже засвоєною. Але це злиття залежить від світогляду, життєвого досвіду і змістовності нової інформації, що може сприйматися людиною або, навпаки, викликати протистояння їй.

Розглядаючи людську психіку як систему потребо-мотиваційних, інтелектуально-пізнавальних, емоційно-вольових і комунікативно-поведінкових компонентів, варто зауважити, що інформаційно-психологічний вплив чиниться на конкретну сферу психіки людини, груп людей та громадської свідомості загалом.

При стресових реакціях під впливом екстремальних чинників першим включається емоційний апарат, оскільки емоції залучені в структуру будь-якого цілеспрямованого поведінкового акту. Різноманітність емоційних станів істотно формує поведінку людини, її почуття і настрої, створюючи своєрідність, суб'єктивне ставлення до дійсності, в тому числі індивідуальну особистісну оцінку одержуваної інформації [3; 4; 8].

Особливий інтерес становлять дані про те, що індивідуальна вираженість несприятливих впливів інформації значною мірою залежить від усвідомлення людиною відповідальності за себе, оточуючих, від її психологічної установки. Небезпечні для людини стани можуть виникати на різних етапах інформаційного процесу пошуку, зберігання, використання інформації.

Критеріями інформаційно-психологічної безпеки у суб'єктивному плані виступають ресурси особистості, рівень захищеності якої від інформаційного впливу залежать від таких внутрішніх факторів:

1) сформованість уявлень про інформаційно-психологічну безпеку (адекватність знань сприяє свідомому формуванню захисних механізмів від інформаційних загроз);

2) рівень критичності мислення (здатність піддавати всебічному аналізу різну інформацію з метою з'ясувати ступінь її логічності та ефективності застосування в цій ситуації);

3) ступінь психологічної стійкості (суб'єктивна готовність не піддаватися і не підкорятися інформаційному впливу).

Враховуючи це, можна представити модель інформаційно-психологічної безпеки особистості, де послідовно відображені джерела інформаційних ризиків, особливості інформації, її вплив та за діяння ресурсів особистості (рис. 2).

Аналізуючи модель, можна побачити, що, *по-перше*, є низка інформаційних ризиків стосовно інформаційно-психологічної безпеки особистості, які впливають на людину на різних рівнях, різноманітними засобами, маніпулюючи її свідомістю та утворюючи хибні форми сприйняття нею реальності.

По-друге, інформація тісними зв'язками пов'язана та взаємодіє із суспільством, групами та особистістю.

По-третє, інформаційно-психологічна безпека особистості значною мірою залежить від власних ресурсів особистості, які, за сприятливих із боку держави умов, можуть бути набуті кожним громадянином.

Ресурси особистості – це всі ті життєві опори, які є в розпорядженні людини і дають їй змогу забезпечувати свої основні потреби: виживання, фізичний комфорт, безпека, залученість у соціум, повагу з боку соціуму, самореалізацію в соціумі.

Сугестивність – здатність сприймати психічний вплив із боку іншої особи або групи осіб. Ступінь сприйнятливості до впливу залежить від психологічного стану особистості в той або інший момент, її емоційності, ступеню втоми й т.п.

По-четверте, ресурси особистості щодо забезпечення інформаційно-психологічної безпеки поділяються на три рівні: високий, середній та низький.

Високий рівень характеризується низькою здатністю сприйняття психологічного впливу, тобто психіка людини захищена від впливу негативних джерел інформації.

Середній рівень – психіка людини має середній опір на вплив негативної інформації.

Низький рівень – джерела негативної інформації мають вплив на особистість та її поведінку, є підвищена схильність до спонукань ззовні, навіювань.

Відмінною особливістю сучасного суспільства є створення цілої індустрії виробництва інформації, в тому числі засобів інформатизації, телекомунікації та зв'язку.

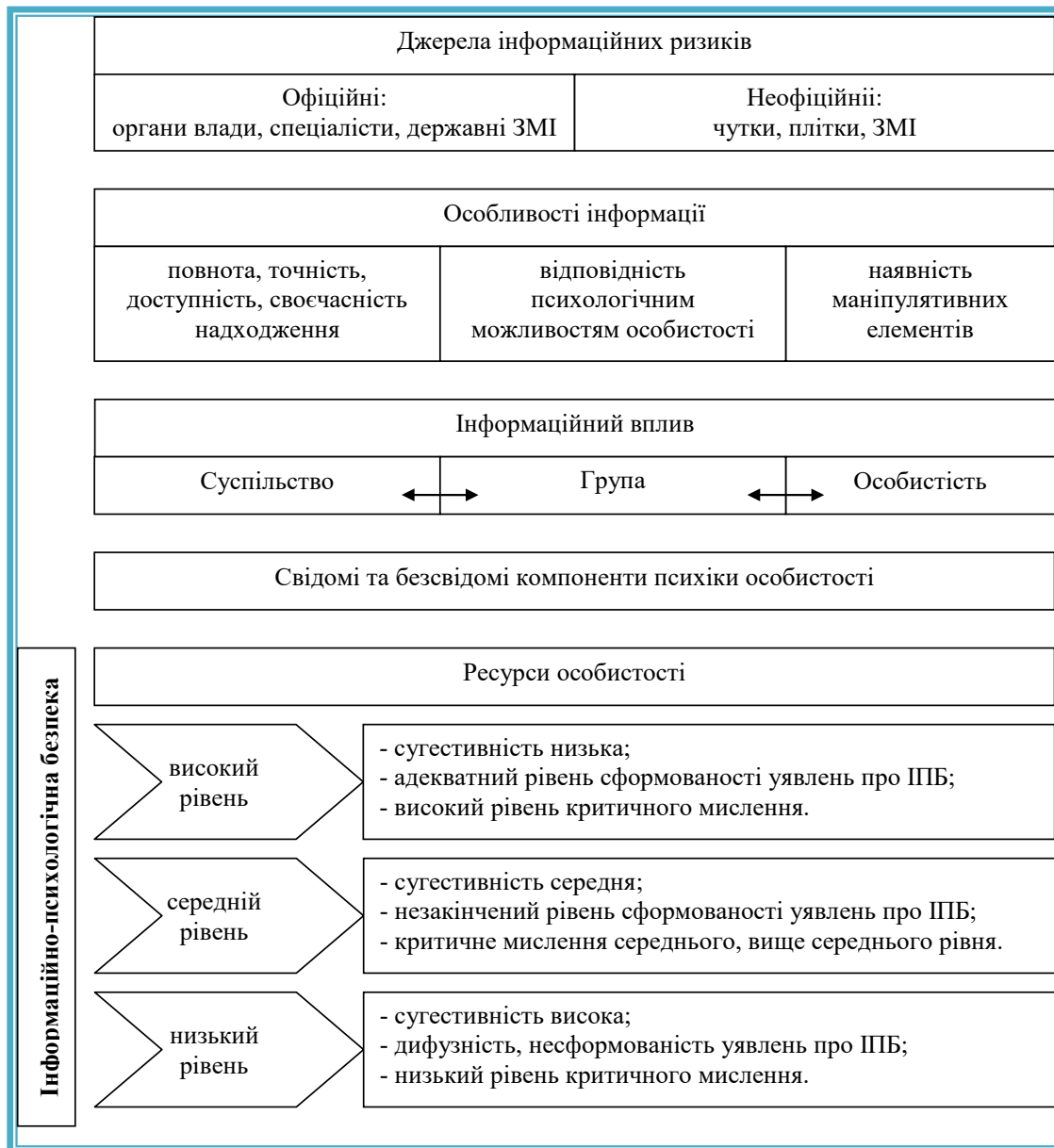

Рис. 2. Модель інформаційно-психологічної безпеки особистості

Найбільш поширеними засобами передачі інформації є паперові та електронні документи, основою яких служить текстова інформація. Через електронні ресурси людство оперативно отримує більшу частку інформації шляхом слухового та зорового сприйняття. Серйозність та небезпека такого положення полягає в тому, що сучасні інформаційні технології (як звукові, так і візуальні) дають змогу впливати на свідомість людини, минаючи контроль її розуму.

За допомогою телебачення часто відбувається маніпулювання даними, це проявляється в несприйнятті актуально важливої інформації через маскування сигналу, відволікання уваги,

перевищення значень пропускну здатності прийому інформації людиною.

Підвищенню інформаційної стійкості особистості має сприяти і такий складник інформаційної безпеки, як інформованість. Остання припускає отримання всієї необхідної інформації, а також її переробку в заданий проміжок часу. Безпосередньо інформаційний вплив здійснюється шляхом обґрунтування, переконання, навіювання, спрямованого на аудиторію чи окрему особистість. Обґрунтованість являє собою осмислення логічних основ, які дають особистості впевненість у правильності свого розуміння. Тобто обґрунтованість – це спроба знайти «точки дотику» інформа-

ції і ціннісних настанов й орієнтацій особистості, на яку вона спрямована.

Розроблення заходів забезпечення інформаційної безпеки без їх реального втілення та виконання на рівні держави не призведе до належного захисту особистості, суспільства та країни. Ст. 17 Конституції України зараховано забезпечення інформаційної безпеки України як складника державної безпеки до найважливіших функцій держави.

У зв'язку зі сприйняттям інформаційної безпеки як складової частини державної безпеки, повноваження та функції державних органів, а саме в частині забезпечення інформаційної безпеки особистості, залишаються неконкретизованими, непрозорими та непередбачуваними.

Основними суб'єктами у сфері захисту інформаційної безпеки визначено Президента України, Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Раду національної безпеки і оборони України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Національний банк України, Службу безпеки України, Службу зовнішньої розвідки України, Збройні сили України, Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України тощо.

Враховуючи специфіку діяльності вказаних органів влади, основну мету їх створення, чисельність їх апарату, можна зробити висновок, що вищезазначені органи державного управління можуть ефективно забезпечувати переважно загальнодержавні ідеологічні та захисні заходи від інформаційних загроз суспільства. Поряд із цим забезпечити належний інформаційний захист кожної особистості та підвищення, як було зазначено, її власних ресурсів шляхом організаційних, соціальних, педагогічних та інших заходів вищевказані суб'єкти інформаційної безпеки фізично не в змозі.

Водночас найчисленніший орган державної влади – Національна поліція України не є спеціальним органом, покликаним безпосередньо гарантувати належний рівень інформаційної безпеки, хоча частково охоплює сферу інформаційної безпеки у кіберпросторі (кіберполіція).

За допомогою поширення знань з'являється змога впливати на когнітивний компонент інформаційно-психологічної безпеки. Цього можна досягти введенням у теоретичні курси блоки інформації про основні поняття, механізми і наслідки негативних інформаційних впливів на особистість.

Проводячи практичні заняття, тренінгові заходи, можна впливати на розвиток навичок кри-

тичного мислення. Своєю чергою, розвиток цих критеріїв буде впливати на формування оптимального рівня інформаційно-психологічної безпеки.

Ефективними способами протистояння негативному впливу інформаційних потоків є:

- формування критичного мислення щодо отримання інформації від зовнішнього світу, набуття навичок роботи з інформацією;

- спільні обговорення (у складі груп, колективів) негативного впливу інформаційних потоків (приклади і слідства, обґрунтування отриманих висновків) із метою набуття навичок вміння аналізувати різні медіатексти, виділяти спрямованість інтересів авторів подібних текстів;

- отримання і закріплення матеріалу з інформаційної безпеки, формування уявлення про вплив інформаційних потоків на психіку людини (за допомогою, в т.ч., знань про роботу мозку та сприйняття інформації) на лекціях, семінарах;

- спеціальні цикли курсів із глибинної психології, основ загальної психології, психофізіології, політології, історії, літератури, філософії тощо;

- ширше запровадження у вищих навчальних закладах та факультетах підготовки дисциплін, спектр уваги яких буде приділено темі інформаційно-психологічного впливу.

Крім того, можна запропонувати низку більш глобальних організаційних і педагогічних заходів. Перш за все необхідна розробка та реалізація цілісної концепції ідеологічної й пропагандистської дії, орієнтованої на встановлення пріоритету національних і культуральних цінностей і світоглядних орієнтирів на противагу тим, що поширюються з-за кордону. При цьому вказана концепція має стати основою для створення цивілізованого інформаційного простору країни, надання йому таких властивостей, як цілеспрямованість, системність, стійкість, безпечність. Однак тут має використовуватися не абстрактний підхід, як це було раніше, коли потужна ідеологічна система працювала сама на себе й при цьому повністю ігнорувала життєві інтереси та потреби особистості, а підхід, орієнтований на конкретних людей – громадян країни, захист їх духовного здоров'я, попередження інформаційних загроз, збереження цілісної особистості як стійкої системи, що розвивається. Через загальнодержавні ідеологічні, педагогічні, організаційні та інші заходи варто сформувати в особистості захисний інформаційний прошарок, генетичну основу якого становитимуть загальнолюдські цінності й орієнтири.

Висновки. Масштабність та потужність впливу інформаційного середовища на психіку

особистості в сучасних умовах актуалізують проблему інформаційно-психологічної безпеки.

Підвищенню інформаційно-психологічної безпеки особистості сприяють контроль над інформаційними потоками, організація навчання населення конструктивним способом взаємодії із зовнішнім інформаційним середовищем, заді-

яння власних психологічних ресурсів. Ці фактори мають спонукати до активізації дій не тільки держави, а й суспільства, психологів, педагогів та інших фахівців.

Інформаційно-психологічна безпека суспільства загалом і особистості зокрема має стати однією з головних функцій державного управління.

Список літератури:

1. Алексенцев А.И. Сущность и соотношение понятий «защита информации», «безопасность информации», «информационная безопасность». *Безопасность информационных технологий*. 1999. № 1. С. 16–20.
2. Архипова Е.А. Социальная составляющая информационной безопасности. *Безпека інформації : наук.-практ. журнал*. 2012. Т. 18. № 2. С. 28–32.
3. Бодров В.А. Информационный стресс : Учебное пособие для вузов. Москва : ПЕР СЭ, 2000. 352 с.
4. Вірна Ж.П. Психологія професійної безпеки: технології конструктивного самозбереження особистості : кол. монографія / Ж.П. Вірна, Х. Хворост, та ін.; за заг. ред. Ж. Вірної. Луцьк : Вежа -Друк, 2015. 588 с.
5. Грачев Г.В., Мельник И.К. Манипулирование личностью: Организация, способы и технологии информационно-психологического воздействия. Издание второе, исправленное и дополненное. Москва : Алгоритм, 2002. 28 с.
6. Емельянов Г.В., Стрельцов А.А. Особенности информационного общества. *Информационное общество*. 1999. Вып. 2. С. 15–17.
7. Зелинский С.А. Информационно-психологическое воздействие на массовое сознание. Средства массовой коммуникации, информации и пропаганды – как проводник манипулятивных методик воздействия на подсознание и моделирования поступков индивида и масс. Санкт-Петербург : Издательско-Торговый Дом «СКИФИЯ», 2008. 280 с.
8. Лазарус Р.С. Индивидуальная чувствительность и устойчивость к психологическому стрессу. *Психологические факторы на работе и охрана здоровья*. Москва-Женева, 1989. С. 121–126.
9. Лунев А.И., Пугачева Н.Б. Информационно-психологическая безопасность личности: философский аспект. URL: <http://dom-hors.ru/issue/fik/2014-1/lunev-pugacheva.pdf>. (дата звернення 01.04.2020).
10. Панченко О.А., Панченко Л.В. Інформаційна безпека та інформаційна культура. *Правова інформатика*. 2015. Т. 46. № 2. С. 32–38.
11. Панченко О.А., Банчук Н.В. Информационная безопасность личности : монография. Киев : КИТ, 2011. 672 с.
12. Петрик В.М., Ліщинська О.А., Кальниш В.В. та ін. Соціально-правові основи інформаційної безпеки : навчальний посібник. Київ, 2006. 263 с.
13. Смирнов М.А. Информационная среда и развитие общества. *Информационное общество*. 2001. Вып. 5. С. 50–54.
14. Стрельцов А.А. Содержание понятия «обеспечение информационной безопасности». *Информационное общество*. 2001. Вып. 4. С. 10–16.
15. Хворост Х.Ю. Інформаційно-психологічний вплив в розрізі безпеки здоров'я. *Наука і освіта*. 2016. № 2-3. С. 184–191.
16. Шлапаченко В.М. Дезінформація як спосіб інформаційно-психологічного впливу. *Методи, засоби та заходи забезпечення інформаційно-психологічної безпеки людини, суспільства, держави*. 2013. № 2(12). С. 79–86.

Panchenko O.A., Kabantseva A.V. THE HUMAN PSYCHE IN INFORMATION HAZARD

At the present stage of development of society, the fact is established that one of the most important conditions for the optimal development of a person and her life is a continuous informational connection with the outside world. In the era of digital society, the question of the influence of the information factor on the human psyche, which has an urgent need to possess information in the minds of sovereign competition, is becoming increasingly relevant. Everyone is trying to be adaptive in this information space, find information, process it and apply it, but the large information flow carries out its negative pressure on the psychoemotional state of the person.

The information era is a fundamentally new stage in the development of civilization, characterized by new qualitative features compared to previous periods of the history of mankind, and most importantly, this is what in our time is gaining key importance - information and knowledge.

The information received, becoming the content of memory, is transformed into representation, judgment, thoughts, concepts, knowledge, skills. The impact is carried out on all components of the psyche, on the worldview of the individual and, as a result, on the behavior model.

Scientists reveal the actualization of the problem of informational and psychological security of the individual, provides the theoretical foundations of the psychological mechanisms of informational influence in the state. External and internal factors of informational danger for an individual, society, and state are considered. The proposed structural and functional model of informational and psychological security of a person shows the dynamics of the system, starting from sources of informational risks, and ending with the use of mental resources of the person.

It is emphasized that the increase in the information-psychological security of the person is facilitated by: measures at the state level, control over information flows, organization of training the population in constructive ways to interact with the external information environment, as well as reduction of information threats at the external level.

Key words: *digital age, information society, information security, information environment.*